

УДК 327(73+438) НАТО
DOI 10.26693/ahpsxxi2021-2022.03.054

АМЕРИКАНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ В СТРАТЕГІЇ НАТО

Олександр Шевчук,

e-mail: shevchukov07@gmail.com,

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0335-6873>

Чорноморський національний університет імені Петра Могили,
Україна, 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10

Стаття присвячена висвітленню двосторонніх відносин між США та Польщею в стратегії Північноатлантичного Альянсу у XXI ст.. Активізація двостороннього американсько-польського діалогу відбувається після вересневого теракту в США 2001 р., у результаті якого загинуло багато невинних людей. Упродовж 2002-2005 рр. США надали значну фінансову та військову допомогу для модернізації економічної та військової сфер Польщі, що тим самим дозволило Польщі долучитися до військової операції в Іраці, колишній Югославії, Афганістані. Активізація стратегічного партнерства між країнами продовжилася й за адміністрації Б. Обами і Д. Трампа. 13 травня 2016 р. в селищі Редзікове (Поморське воєводство, Слупський повіт) відбулася офіційна церемонія за участі глав держав та урядів США і Польщі щодо розміщення тут комплексу ПРО, який мав стати третьою завершальною фазою створення щита ПРО (інші два в Туреччині та Румунії). У 2020 р. дана система була введена в експлуатацію і тим самим фактично завершила будівництво європейської архітектури безпеки НАТО. У 2019 р. президенти країн Д. Трамп і А. Дуда підписали Спільні декларації, принципи яких знайшли відображення в Угоді про посилену оборонну співпрацю. Прихід до влади у США 20 січня 2021 р. новообраного 46-го президента США Дж. Байдена засвідчив важливість подальшої співпраці між країнами, особливо в умовах складної геополітичної ситуації, викликаної агресивними діями Російської Федерації щодо України, яка сьогодні виходить за всі межі норм міжнародного права і є серйозним дестабілізуючим фактором міжнародної безпеки.

Ключові слова: США, Польща, НАТО, безпековий фактор, стратегія.

Постановка проблеми. Упродовж 30 років двосторонні відносини між Польщею та США будуються на безпековому принципі, де питання протиракетної оборони не стало «яблуком розбрату» між двома країнами. З моменту набуття Польщею незалежності (1989 р.) вона зі своєю «східною політикою» стає важливою для Сполучених Штатів Америки як новий регіональний союзник. Польща, поряд з Угорщиною та Чехією (які стали членами НАТО), була взірцем «повернення в Європу» для всіх держав Центральної та Східної Європи. При цьому, польські та американські інтереси у сфері безпеки збігалися. Обидві країни виступали за розширення альянсу. Свою орієнтацію на утвердження спільних безпекових принципів Польща підтвердила участю у військових операціях США в Іраку та Афганістані. Вибудовуючи діалог із Польщею, США прагнули збалансувати свої відносини з Росією. Проте, початок агресії Російської Федерації щодо України, анексія Криму та війна на Сході нашої держави ще більше укріпили двосторонню американсько-польську співпрацю у рамках НАТО.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. Інтерес до даної тематики спостерігається як серед вітчизняних, так і закордонних дослідників. На сьогоднішній день ми маємо низку ґрунтовних та цікавих праць, які висвітлюють ключові аспекти американсько-польського співробітництва у стратегії НАТО. Серед таких варто виокремити напрацювання представників російської школи П. Смірнова¹, М. Кастельса², Е. Хотькова³, а також дисертаційне дослідження Н. Довжик⁴, яке безпосередньо присвячене висвітленню становленню національної безпеки Республіки Польща у рамках євроатлантичної співпраці упродовж 1990-2016 рр. Досить цікавою є стаття О. Буркало⁵, де автор розкриває заяву американського президента Дж. Байден щодо непродуктивності санкцій із ПП-2.

Метою дослідження є розгляд та аналіз двосторонніх відносин між США та Польщею в стратегії Північноатлантичного Альянсу.

Методи дослідження. При написанні даної праці були використані методи системного та структурного аналізу, історичний метод, які дозволили розглянути та проаналізувати відносини між США та Польщею упродовж кінця 1990-х рр. – 2021 рр. у рамках НАТО. А також принципи наукового пізнання - історизму, об'єктивності, системності, багатофакторності та детермінізму.

Виклад основного матеріалу. Активізація двостороннього американсько-польського діалогу відбувається після вересневого теракту в США 2001 р., у результаті якого загинуло багато невинних людей. За сприяння Президента Польщі О. Квасневського у вересні того ж року була організована Центральноєвропейська конференція боротьби з тероризмом, а у рамках Міністерства фінансів – створено підрозділ фінансової розвідки (Financial Intelligence Unit – FIU) для протидії відмивання грошей і фінансування тероризму.

Важливість Варшави для сприяння безпекової політики США в Європі була продемонстрована вибором її для проведення Сполученими Штатами регіональної антитерористичної конференції у листопаді 2001 р. і місцем для публічного виступу американського президента Дж. Буша-молодшого під час його першого візиту до Європи у червні 2001 р.. Ці рішення не були випадковими. Оскільки, з боку США було чітко усвідомлення того факту, що Польща з поміж інших колишніх комуністичних країн набагато швидше розвивається.

Наприкінці 2002 р. Польща з метою підтримки тісних оборонних зв'язків у довгостроковій перспективі закупила 48 винищувачів F-16 у американської авіабудівної компанії «Локхед Мартін» («Lockheed Martin») на загальну суму контракту більш, ніж 3,5 млрд. дол., що приблизно дорівнювало річному військовому бюджету самої Польщі. Беручи участь в іракській операції, стало зрозуміло, що Польща не може широкомаштабно виконувати роль «гаранта безпеки», оскільки у неї не було можливостей здійснювати авіаційні перекидання до зон бойових дій. Тому, США виділили ще близько 250 млн. дол. на транспортування та оснащення військових контингентів, що

¹ Смирнов, П.Е. (2005). Центральная и Восточная Европа между США и ЕС. *США – Канада. Экономика, политика, культура*, 8, 35-56.

² Кастельс, М. (2016). *Власть коммуникации*. Москва: Изд. дом ВШЭ.

³ Хотькова, Е.С. (2012). Вышеградская группа: опыт и перспективы. *Проблемы национальной стратегии*, 4 (13), 66. Retrieved from: [https://riss.ru/images/pdf/journal/2012/4/06 .pdf](https://riss.ru/images/pdf/journal/2012/4/06.pdf)

⁴ Довжик, Н.Р. *Национальная безопасность Польши в контексте евроатлантического сотрудничества (1990-2016 гг.)*. Дис... канд. ист. наук: 07.00.15; Уральский федеральный университет имени первого Президента России Б.Н. Ельцина». Екатеринбург, 2018. 223 с.

⁵ Буркало, О. (2021, 26 травня). Байден заявив про непродуктивність санкцій із ПП-2. *Кореспондент*. Retrieved from: <https://ua.korrespondent.net/world/4361040-baiden-zaiavyv-pro-neproduktyvnist-sanktsii-iz-pp-2>

направлялися до «польської зони» в Іраку⁶. У 2003 р. Польща долучилася до союзницьких операцій у колишній Югославії та Афганістані⁷.

У тому ж році США надали Польщі 32 млн. 640 тис. доларів на проведення демократичних реформ економічного та соціального секторів і на розвиток правоохоронних програм країни⁸.

Проте союзницькі відносини інколи затьмарювались кореляцією стратегічних зовнішньополітичних настанов США. Так, у низці своїх інтерв'ю та виступів у 2004 р. президент Польщі О. Квасневський критично висловлювався щодо американської зовнішньої політики «розділай і володарюй», у результаті якої Польща зазнала значних людських втрат у військових операціях, спрямованих на боротьбу з терористичними організаціями⁹.

На початку лютого 2005 р. під час візиту держсекретаря США К. Райса до Варшави Міністр закордонних справ Польщі А. Ротфельд відверто заявив, що операція в Іраку досить дорого обійшлася польським збройним силам і на якийсь час уповільнила процес їхньої модернізації. Аби нормалізувати ситуацію з Польщею Дж. Буш-мол. через декілька днів оголосив про те, що він проситиме Конгрес США виділити Польщі 100 млн. дол. на модернізацію її збройних сил. Тоді стало зрозуміло, що «іракська операція» вичерпала свій ресурс як інструмент прив'язки до Вашингтона його нових союзників по НАТО¹⁰. Виділення американської фінансової допомоги полякам стабілізувало двосторонню співпрацю між країнами.

Відносини США та Польщі в каденцію адміністрації Б. Обама, яка започаткувала свою діяльність 20 січня 2009 р., можна визначити як стратегічне партнерство, підтвердженням чого стала прийнята Стратегія національної безпеки США 2010 р. де зазначалося, що відносини між США та їх союзниками в Європі, Азії, Західній півкулі, на Близькому Сході ґрунтуються на спільних інтересах та цінностях і служать взаємній безпеці¹¹.

У березні 2012 р. Рада міністрів Польщі ухвалила довгострокову стратегію зовнішньої політики «Пріоритети польської зовнішньої політики»¹², де одним з головних завдань проголошувалась розбудова рівноправного діалогу у військовій, економічній сферах з США, співробітництво з якими для Польщі є одним з наріжних каменів гарантування безпеки країни.

Польща і Центрально-Східна Європа загалом є стратегічно важливим регіоном для Сполучених Штатів Америки, особливо, що стосується розташування тут своїх комплексів ПРО. 13 травня 2016 р. в селищі Редзікове (Поморське воєводство, Слупський повіт) відбулася офіційна церемонія за участі глав держав та урядів США і Польщі щодо розміщення тут ракет середньої дальності СМЗ, радарів радіонаведення та розташування частини військовослужбовців США у складі трьохсот чоловік.

⁶ Смирнов, П.Е. (2005). Центральная и Восточная Европа между США и ЕС. *США – Канада. Экономика, политика, культура*, 8, 47.

⁷ U.S. Government Assistance to Eastern Europe under the Support for East European Democracy (SEED) Act Report. Country assessment-Poland. *US Department of State*. Retrieved from: <http://www.state.gov/p/eur/rls/rpt/36998.htm>

⁸ Ibidem.

⁹ Кастельс, М. (2016). *Власть коммуникации*. Москва: Изд. дом ВШЭ.

¹⁰ Смирнов, П.Е. (2005). Центральная и Восточная Европа между США и ЕС. *США – Канада. Экономика, политика, культура*, 8, 49.

¹¹ National security strategy 2010. Retrieved from: https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf

¹² Priorytety Polskiej Polityki Zagranicznej 2012–2016. Retrieved from: http://www.ms.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/priorytety_polityki_zagr_2012_2016/

Комплекс в селищі Редзікове мав стати третьою завершальною фазою створення щита ПРО, оскільки дві інші системи розташовані в Туреччині та Румунії. У 2020 р. дана система була введена в експлуатацію і тим самим фактично завершила будівництво європейської архітектури безпеки НАТО.

У 2019 р. президенти країн Д. Трамп і А. Дуда підписали Спільні декларації, принципи яких знайшли відображення в Угоді про посилену оборонну співпрацю (Enhanced Defense Cooperation Agreement, EDCA), яку підписали 15 серпня 2020 р. Міністр оборони Республіки Польща М. Блашак і Держсекретар США М. Помпео¹³.

Необхідно підкреслити, що сама по собі розширена угода не є чимось унікальним, аналогічні угоди Сполучені Штати укладали й з іншими союзниками по НАТО, такими як Бельгія, Угорщина і Румунія. Угода передбачає: розміщення у Польщі 1000 військовослужбовців на ротатійній основі; зміцнення підрозділів НАТО у Польщі; підвищення оперативно-стратегічної здатності альянсу реагувати на виклики у Європі.

На початку 2020 р. стало відомо про рішення уряду Польщі придбати у США 32 винищувачі-бомбардувальники F-35A Lightning II, вартістю у 4,6 мільярди доларів. Посольство Польщі у США у своєму Twitter тоді відзначило, що посилена військова міць країни «допоможе захистити не лише Польщу, а й весь східний фланг НАТО»¹⁴.

Протести у Білорусії та жорстка реакція самопроголошеного президента О. Лукашенка щодо протестного руху в країні збільшували ризики розміщення там російських військових, що вимагало відповідної реакції НАТО. Певною мірою така відповідь була зроблена. Зокрема, у Дравсько-Поморському (Західнопоморське воєводство) планувалося створення Центру бойової підготовки; у Лаську (Лодзинське воєводство) – розвідувальна ескадрилья безпілотників; в Познані (Великопольське воєводство) – елементи реконструйованого командування 5-го армійського корпусу США. Вроцлав-Страховіце (Нижньосілезьке воєводство) розгдалося як авіабаза для розвантаження та завантаження польських і американських військовослужбовців, у Повідзі (Великопольське воєводство) планували розмістити повітряну бригаду сухопутних військ (вертолітна база), а також логістичну базу; Люблінець (Сілезьке воєводство) мав стати місцем розміщення дивізійних сил.

Американсько-польська угода також передбачала можливість подальшого збільшення присутності Збройних сил США у Польщі та організації армією США масштабніших військових навчань, ніж у попередній період.

Завдяки військовій інфраструктурі, яку готуватиме Польща, в разі можливої загрози можна буде негайно розгорнути додаткові сили, забезпечивши загальну присутність до 20 тис. американських солдатів¹⁵.

Підтримка США безпекового виміру зовнішньополітичної стратегії Польщі, стала каталізатором процесу посилення ролі Варшави, як інтегратора центрально-європейського регіону, що тим самим активізувало співробітництво у межах Вишеградської групи, яка закликала інтенсифікувати співробітництво в рамках НАТО щодо проведення спільних навчань, зокрема на території країн-учасниць. Польща, Чехія, Словаччина та Угорщина закликали США продовжувати свою активність у сфері

¹³ Agreement between the government of the United States of America and the government of the Republic of Poland on enhanced defense cooperation. Retrieved from: <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2021/01/20-1113-Poland-EDCA.pdf>

¹⁴ США нарощуватимуть свою військову присутність у Польщі для стримування Росії (2020, 4 серпня). Радіо Свобода. Retrieved from: <https://www.radiosvoboda.org/a/amerika-polsha-vijskova-spivprazia/30765737.html>

¹⁵ Agreement between the government of the United States of America and the government of the Republic of Poland on enhanced defense cooperation. Retrieved from: <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2021/01/20-1113-Poland-EDCA.pdf>

безпеки Європи, а європейських союзників – не втрачати рішучості у підвищенні власного оборонного потенціалу¹⁶.

Прихід до влади у США 20 січня 2021 р. новообраного 46-го президента США Дж. Байдена ознаменувався очікуванням як громадськості, так і політичної та академічної американської спільноти щодо перегляду зовнішньополітичної стратегії як на регіональному, так і глобальному рівнях.

У промові новообраного американського президента чітко підкреслювалось прагнення США й надалі співпрацювати зі своїми союзниками, тим самим сприяючи подоланню сучасних викликів, які є дестабілізуючими факторами як регіональної, так і міжнародної безпеки. Вашингтонові потрібно починати «з дипломатії, що йде корінням в найзаповітніші демократичні цінності Америки: захист свободи, відстоювання загальних прав, повага до верховенства закону, гідне ставлення до кожної людини». «Це наше невичерпне джерело сили. Це незмінна перевага Америки». Укладені союзи і альянси США з іншими країнами є «найбільшим надбанням» Вашингтона¹⁷.

Кристалізація основних зовнішньополітичних пріоритетів США знайшла своє відображення у безрезневому виступі держсекретаря Е. Блінкена 2021 р., який серед існуючих загроз (пандемія COVID-19, економічні кризи, міграційні потоки біженців, екологічні проблеми та ін..) наголосив на агресивних діях Росії щодо України (анексія Криму, окупація Донбасу), які є загрозою для спільної світової безпеки.

Ентоні Блінкен запевнив, що американські санкції проти Росії, введені за захоплення Криму, діятимуть, до того часу поки Росія не змінить свою політику щодо України. Після цього дипломат закликав Російську Федерацію негайно зупинити окупацію українських територій і звільнити політичних в'язнів¹⁸.

У цьому контексті, необхідно зазначити, що польська влада доклала багато зусиль для організації зустрічі президентів А. Дуди і Дж. Байдена з російським лідером В. Путіним перед самітом в Женеві. Коли стало відомо про завершення будівництва Північного потоку-2 (газопроводу потужністю 55 млрд. кубометрів газу на рік, який мав транспортуватися від узбережжя Росії через Балтійське море до Німеччини)¹⁹, у Польщі почали побоюватися, що він стане основою російських маніпуляцій щодо прийняття рішень американськими, польськими та європейськими представниками²⁰.

14 червня 2021 р. на саміті НАТО в Брюсселі Дж. Байден запевнив у відданості Альянсу колективній обороні в Європі, підкресливши при цьому відкритість для подальшої співпраці з Польщею. Ухвалений «порядок денний НАТО 2030» передбачав посилення стійкості країн організації до різноманітних загроз (особливо акцент був зроблений на Росії), а також збільшення інвестицій у новітні технології²¹.

¹⁶ Хотькова, Е.С. (2012). Вышеградская группа: опыт и перспективы. Проблемы национальной стратегии, 4 (13), 66. Retrieved from: https://riss.ru/images/pdf/journal/2012/4/06_.pdf

¹⁷ Sanger, D. (2020, November, 9). The End of «America First»: How Biden Says He Will Re-engage With the World. *The New York Times*. Retrieved from: <https://www.nytimes.com/2020/11/09/us/politics/biden-foreign-policy.html>

¹⁸ America looking at the world with «fresh eyes»: Antony Blinken lays out foreign policy priorities (2021, March, 3). *The Economic Times*. Retrieved from: <https://economictimes.indiatimes.com/news/international/world-news/america-looking-at-the-world-with-fresh-eyes-antony-blinken-lays-out-foreign-policy-priorities/articleshow/81313395.cms>

¹⁹ Німеччина зупиняє запуск «Північного потоку 2» – Шольц (2022, 22 лютого). *BBC News*. Retrieved from: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-60477638>

²⁰ Буркало, О. (2021, 26 травня). Байден заявив про непродуктивність санкцій із ПП-2. *Кореспондент*. Retrieved from: <https://ua.korrespondent.net/world/4361040-baiden-zaiavyv-pro-neproduktyvnist-sanktsii-iz-pp-2>

²¹ Саміт НАТО: Байден, розмови про ПДЧ для України та російська загроза (2021, 14 червня). *DV.com*. Retrieved from: <https://www.dw.com/uk/samit-nato-baiden-rozmovy-pro-pdch-dlia-ukrainy-ta-rosiiska-zahroza/a-57893970>

Висновки. Отже, для Польщі, як основного союзника США в центральноевропейському регіоні були надіслані чіткі сигнали щодо пролонгації принципів колективної оборони та системно-функціональних засад діяльності Альянсу і безумовної ваги в цьому процесі союзницьких відносин як у регіональній, так і глобальній проекції. Для Польщі ж в умовах наростання експансіоністських тенденцій в зовнішній політиці Росії та гібридному впливу режиму О. Лукашенка з використання проблем неlegalної міграції в Європу через спільний польсько-білоруський кордон, стабільне зростання діапазону співробітництва як зі США, так і з союзниками по альянсу є життєво необхідним саме з безпекової точки зору.

Тому внутрішньополітичні процеси у Польщі, пов'язані з намаганням мобілізувати певну частину електорату у контексті майбутніх парламентських виборів 2023 р. можуть виступити негативною детермінантою як польсько-американських відносин, так і відносин Польщі з її європейськими союзниками та відносин Варшави з натівськими союзниками. Це з одного боку. А з іншого, Польща спираючись на значний оборонний бюджет, оновлену доктрину національної безпеки від 12 травня 2020 р., де головним стратегічним партнером як і раніше залишається США, а головною загрозою була визначена «неоімперіальна політика влади Російської Федерації», розбудовуючи міцну мережу альянсів, Польща стає провідною військовою державою Східної Європи і вартовою на кордоні з Росією. Військова міць Польщі зростає, проте її союзницькі зв'язки у Європі ще належить вибудовувати. Таким чином, зазначені факти дозволяють припустити, що якщо в даний момент й існує можливість нормалізації польсько-російських відносин, то поле для «маневру» вкрай обмежене²².

Наразі Польщі відводиться центральна роль сфері військових альянсів у Східній Європі. Вона має тісні зв'язки з Францією в рамках Веймарського трикутника і набула нової стратегічної значущості, беручи участь у навчаннях НАТО і ставши однією з ключових країн, що захищають країни Балтії від загроз з боку авторитарних і мало прогнозованих режимів В. Путіна та О. Лукашенка.

References

Agreement between the government of the United States of America and the government of the Republic of Poland on enhanced defense cooperation. Retrieved from: <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2021/01/20-1113-Poland-EDCA.pdf> [in English].

America looking at the world with «fresh eyes»: Antony Blinken lays out foreign policy priorities (2021, March, 3). *The Economic Times*. Retrieved from: <https://economictimes.indiatimes.com/news/international/world-news/america-looking-at-the-world-with-fresh-eyes-antony-blinken-lays-out-foreign-policy-priorities/articleshow/81313395.cms> [in English].

Burkalo, O. (2021, 26 travnia). Biden zaiayv pro neproduktyvnist sanktsii iz PP-2 [Biden said that the sanctions against PP-2 were unproductive]. *Korespondent*. Retrieved from: <https://ua.korespondent.net/world/4361040-biden-zaiayv-pro-neproduktyvnist-sanktsii-iz-pp-2> [in Ukrainian].

Kastels, M. (2016) *Vlast komunikatsii*. Moskva: Izd dom VSHE [in Russian].

Khotkova, E.S. (2012). Vyshegradskaia gruppa opyt i perspektivy [Visegrad Group experience and prospects] *Problemy natsionalnoi strategii*, 4 (13), 66. Retrieved from: https://riss.ru/images/pdf/journal/2012/4/06_.pdf [in Russian].

²² National Security Strategy of The Republic of Poland. (2020). Retrieved from: https://www.bbn.gov.pl/ftp/dokumenty/National_Security_Strategy_of_the_Republic_of_Poland_2020.pdf

National security strategy 2010. Retrieved from: https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf [in English].

National Security Strategy of The Republic of Poland. (2020). Retrieved from: https://www.bbn.gov.pl/ftp/dokumenty/National_Security_Strategy_of_the_Republic_of_Poland_2020.pdf [in English].

Nimechchyna zupyniaie zapusk "Pivnichnoho potoku 2" – Sholts [Germany suspends launch of Nord Stream 2 - Scholz] (2022, 22 liutoho). *BBC News*. Retrieved from: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-60477638> [in Ukrainian].

Samit NATO: Biden, rozmovy pro PDCh dlia Ukrainy ta rosiiska zahroza [NATO Summit: Biden, talks on the MAP for Ukraine and the Russian threat] (2021, 14 chervnia). *DV. com*. Retrieved from: <https://www.dw.com/uk/samit-nato-biden-rozmovy-pro-pdch-dlia-ukrainy-ta-rosiiska-zahroza/a-57893970> [in Ukrainian].

Priorytety Polskiej Polityki Zagranicznej 2012–2016. Retrieved from: http://www.msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/priorytety_polityki_zagr_2012_2016/ [in Polish].

Sanger, D. (2020, November, 9). The End of “America First”: How Biden Says He Will Re-engage With the World. *The New York Times*. Retrieved from: <https://www.nytimes.com/2020/11/09/us/politics/biden-foreign-policy.html> [in English].

Smirnov, P.E. (2005). Tsentralnaia i Vostochnaia Evropa mezhdou SSHA i ES. SSHA-Kanada [Central and Eastern Europe between the US and the EU. US-Canada]. *Ekonomika, politika, kultura*, 8, 35-56. [in Russian].

SSHA naroshchuvatymut svoiu viiskovu prysutnist u Polshchi dlia strymuvannia Rosii [The United States will increase its age presence in Poland to deter Russia] (2020, 4 serpnia). Radio Svoboda. Retrieved from: <https://www.radiosvoboda.org/a/amerka-polsha-vijskova-spiivprazia/30765737.html> [in Ukrainian].

U.S. Government Assistance to Eastern Europe under the Support for East European Democracy (SEED) Act Report. Country assessment-Poland. *US Department of State*. Retrieved from: <http://www.state.gov/p/eur/rls/rpt/36998.htm> [in English].

Oleksandr Shevchuk

Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine,
ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0335-6873>

American-Polish relations in NATO's strategy

Abstract. *The article focuses on bilateral relations between the United States and Poland in the strategy of the North Atlantic Alliance in the XXI century. Intensification of bilateral US-Polish dialogue occurs after the September 2001 terrorist attack in the United States, which killed many innocent people. With the assistance of the President of Poland O. Kwasniewski, the Central European Conference on Combating Terrorism was organized in September of the same year, within the framework of the Ministry of Finance. During 2002-2005, the United States provided significant financial and military assistance to modernize Poland's economic and military spheres, thus enabling Poland to join military operations in Iraq, the former Yugoslavia, and Afghanistan. The intensification of the strategic partnership between the countries continued under the Obama and Trump administrations. On May 13, 2016, an official ceremony was held in the village of Redzikowo (Pomeranian Voivodeship, Slupsk County) with the participation of the US and Polish Heads of State and Government to deploy CM3 medium-range missiles, radio radars and three hundred US troops. The complex in the village of Redzikove was to be the third final phase of the missile defense shield, as the other two systems are located in Turkey and Romania. In 2020, this system was put into operation and thus effectively completed the construction of NATO's European security architecture. In 2019, Presidents D. Trump and A. Duda signed Joint Declarations, the principles of which are reflected in the Agreement on Enhanced Defense Cooperation. Coming to power in the United States on January 20, 2021, the newly elected 46th President of the United States J. Biden demonstrated the importance of further cooperation between countries, especially in a difficult geopolitical situation caused by aggressive actions of the Russian Federation against Ukraine and is a major destabilizing factor in international security.*

Keywords: USA, Poland, NATO, security factor, strategy.